LEGISLATION
27 05. 1980

GV.

L. 13.557/1.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 20e februari 1980 door de Minister van Sociale Voorzorg verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van een aantal artikelen van de gecoördineerde wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten", heeft de 25e april 1980 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Prévoyance sociale, le 20 février 1980, d'une demande d'avis sur un projet de loi "modifiant un certain nombre d'articles des lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles", a donné le 25 avril 1980 l'avis suivant :

Artikelen 1 en 2.

In aansluiting onder meer op het bepaalde in artikel 8, c, van het Verdrag nr 121 betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten, aangenomen te Genève op 8 juli 1964 door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie, goedgekeurd bij de wet van 28 februari 1970, strekken de artikelen 1 en 2 van het ontwerp ertoe de mogelijkheid van schadeloosstelling wegens beroepsziekte te verruimen tot beroepsziekten welke niet in de lijst van beroepsziekten zijn opgenomen.

Zoals onder de artikelen 1 en 2 van het ontwerp de nieuwe artikelen 30 en 32 van de gecoördineerde wetten betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten zijn voorgesteld, wekken zij de schijn dat inzake beroepsziekten voortaan een dubbele regeling zou bestaan al naar het om een beroepsziekte gaat die al dan niet in de lijst is opgenomen. In feite beperkt het verschil zich - hoe belangrijk ook - tot de bewijslast die op de betrokkene weegt.

.../...

In tegenstelling tot de persoon die door een in de lijst opgenomen beroepsziekte is getroffen, zal hij die door een in de lijst niet opgenomen beroepsziekte is aangedaan het oorzakelijk verband moeten aantonen tussen de blootstelling aan een risico door de uitvoering van de arbeidsovereenkomst of van de toestand die ermee is gelijkgesteld, en de aandoening waaraan hij lijdt. Hij zal dus niet genieten van het op sociale overwegingen ingestelde wettelijk vermoeden van oorzakelijk verband tussen de blootstelling aan het risico en de aandoening die hem in zijn arbeidsgeschiktheid aantast. Hij zal evenmin genieten van het weliswaar weerlegbaar vermoeden van oorzakelijk verband tussen de tewerkstelling en de blootstelling aan het risico van een beroepsziekte.

Dat verschil verantwoordt evenwel geen afzonderlijke opbouw van twee systemen, zoals in het regeringsontwerp wordt voorgesteld.

Evenmin als de bestaande zal de nieuwe wetgeving een definitie van de beroepsziekte bevatten. Een sluitende juridische omschrijving ervan blijkt overigens niet doenbaar te zijn. Wie het formele element van de lijst ontbeert, zal aldus de bewijslast hebben van het aantonen van een aandoening die hem door de uitvoering van de arbeidsovereenkomst is overkomen. Qua materiële inhoud van het begrip wordt evenwel niets veranderd.

Omtrent de aard van het aan te tonen oorzakelijk verband tussen aandoening en blootstelling doet de commentaar in de memorie van toelichting twijfels rijzen. Uit de memorie van

.../...

toelichting zou men inderdaad kunnen afleiden dat bedoeld oorzakelijk verband "exclusief" dient te zijn, van welk exclusief karakter de tekst van het ontwerp zelf niet doet blijken. Geweten is dat het bewijs van een zodanig oorzakelijk verband in menig geval niet leverbaar zal zijn. Het komt niettemin de wetgever toe duidelijk te stellen welke norm wet zal zijn. Al naar de keuze zal ontwerp of memorie van toelichting dienen te worden aangepast.

Naar aanleiding van het onderzoek van het nieuwe artikel 32 van de gecoördineerde wetten is een bestaande ongelijkheid tussen de Nederlandse en de Franse tekst van het huidig artikel 32 van de gecoördineerde wetten aan het licht gekomen. Naar luid van het tweede lid van artikel 32 wordt ieder werk, dat gedurende de perioden bedoeld in het eerste lid verricht is in de bedrijfstakken, beroepen of categorieën van ondernemingen die de Koning op advies van de Technische Raad "per beroepsziekte" opsomt, vermoed de getroffene aan dat risico te hebben blootgesteld, tenzij het tegendeel bewezen wordt. In de Franse tekst is er voor de woorden "per beroepsziekte" geen equivalent. Dat equivalent was wel aanwezig in de oorspronkelijke tekst van artikel 29 van de wet van 24 december 1963 waaraan de tekst van artikel 32 van de gecoördineerde wetten is ontleend.

Aansluitend op de voorgaande opmerking wordt, onder voorbehoud van hetgeen omtrent de strijdigheid tussen de memorie van toelichting en de tekst is aangestipt, voor de artikelen 1 en 2 van het ontwerp volgende tekst in overweging gegeven :

"Artikel 1.-

Artikel 30, eerste lid, van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970, wordt met de volgende bepaling aangevuld :

.../...

"Ook beroepsziekten die in de lijst niet zijn opgenomen, geven aanleiding tot schadeloosstelling in de zin van deze wetten".

Artikel 2.-

Artikel 32, tweede lid, van dezelfde wetten wordt vervangen door de volgende bepalingen :

"In geval van een in de lijst van beroepsziekten niet opgenomen beroepsziekte is schadeloosstelling slechts verschuldigd wanneer daarenboven aangetoond wordt dat zij veroorzaakt is door een blootstelling aan het beroepsrisico van de ziekte tijdens een periode als bedoeld in het eerste lid.

In geval van een in de lijst van beroepsziekten opgenomen beroepsziekte wordt ieder werk dat gedurende de bovenbedoelde perioden verricht is in de bedrijfstakken, beroepen of categorieën van ondernemingen die de Koning op advies van de Technische Raad opsomt per beroepsziekte, vermoed de getroffene aan dat risico te hebben blootgesteld, tenzij het tegendeel bewezen wordt".

+

De Regering zal dienen na te gaan of en in welke mate de beoogde wijziging in de artikelen 30 en 32 van meergenoemde gecoördineerde wetten een aanpassing vergt van de bepalingen van de artikelen 36, 61 en 62 van die wetten. Tevens zal dienen te worden onderzocht of een overgangsregeling niet wenselijk is.

.../...

Artikel 3.

Naar luid van artikel 3 van het ontwerp wordt artikel 43 van de gecoördineerde wetten opgeheven.

Volgens de memorie van toelichting is die opheffing nodig om eenheid te brengen in de wetsbepalingen betreffende overdracht en beslag. Volgens de gemachtigde ambtenaar is die opheffing in de lijn van een arrest van het Hof van Cassatie van 2 februari 1979 waarin is gewezen dat een rechter wettelijk kan beslissen dat de uit de wetgeving betreffende de beroepsziekten voortkomende toelagen slechts binnen de grenzen van en overeenkomstig de artikelen 1409 en 1410 van het Gerechtelijk Wetboek voor overdracht of beslag vatbaar zijn.

Het derde lid van artikel 43 van de gecoördineerde wetten bevat evenwel een bepaling die vreemd is aan het door het Hof van Cassatie beslechte rechtspunt. De Regering zal moeten nagaan of er inderdaad behoefte is om ook die bepaling te doen vervallen.

Artikel 4.

Artikel 4 van het ontwerp behelst een aanvulling van artikel 45, § 1, van de gecoördineerde wetten. Om de tekst van de wet leesbaar te houden, wordt voorgesteld artikel 4 te redigeren als volgt :

.../...

"Artikel 4.-

Artikel 45, § 1, van dezelfde wetten, gewijzigd bij de wet van 16 juli 1974, wordt vervangen door de volgende bepaling :

"§ 1. Onder de voorwaarden en volgens het bedrag door de Koning te bepalen, kan het Fonds voor de beroepsziekten aan de getroffenen of hun rechthebbenden bijslagen toekennen en sociale bijstand verlenen".

Artikel 6.

Met de wijziging onder artikel 6 van het ontwerp wil de Regering duidelijk maken dat, in geval van tijdelijke arbeidsongeschiktheid wegens beroepsziekte, één aanvraag om schadeloosstelling zal volstaan, ook al is de periode van arbeidsongeschiktheid onderbroken geweest door een of meer perioden van werkhervatting.

Die bedoeling ware beter als volgt verwoord :

"Artikel 6.-

Artikel 52, derde lid, van dezelfde wetten wordt vervangen door de volgende bepaling :

"Op advies van de Technische Raad kan de Koning voor iedere ziekte bepalen binnen welke termijn de aanvraag moet worden ingediend. In geval van tijdelijke arbeidsongeschiktheid moet de aanvraag evenwel worden ingediend in de loop van de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid, al of niet onderbroken door een of meer perioden van werkhervatting".

.../...

Artikel 7.

De bepaling dat de leningen, die het Fonds voor de beroepsziekten met instemming van de Minister van Financiën kan afsluiten, met de Staatswaarborg zijn omkleed, maakt het nodig de Minister van Financiën bij de indiening van het ontwerp te betrekken.

---

Articles ler et 2.

Faisant suite notamment aux dispositions de l'article 8, c, de la Convention n° 121 concernant les prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles, adoptée à Genève le 8 juillet 1964 par la Conférence générale de l'Organisation internationale du travail et approuvée par la loi du 28 février 1970, les articles ler et 2 du projet tendent à élargir la possibilité d'indemnisation du chef de maladie professionnelle à certaines maladies professionnelles qui ne figurent pas à la liste des maladies professionnelles.

Tels qu'ils sont présentés aux articles ler et 2 du projet, les nouveaux articles 30 et 32 des lois coordonnées sur la réparation et la prévention des maladies professionnelles créent l'apparence qu'il y aura désormais en cette matière une double réglementation, selon qu'il s'agit d'une maladie professionnelle figurant ou ne figurant pas à la liste. En fait la différence, pour importante qu'elle soit, tient uniquement à la charge de la preuve qui incombe à l'intéressé.

Contrairement à la victime d'une maladie professionnelle mentionnée à la liste, la personne atteinte d'une maladie professionnelle non indiquée à cette liste aura à établir le rapport de causalité entre, d'une part, son exposition à un risque par le fait de l'exécution

.../...

d'un contrat de travail ou d'une situation assimilée et, d'autre part, l'affection dont elle souffre. Elle ne bénéficiera donc pas de la présomption légale, dictée par des considérations sociales, du rapport de causalité entre l'exposition au risque et l'affection qui l'atteint dans sa capacité de travail. Elle ne pourra pas non plus se prévaloir de la présomption, réfutable il est vrai, du rapport de causalité entre l'occupation et l'exposition au risque de maladie professionnelle.

Ces différences ne justifient cependant pas la mise en place de deux systèmes distincts comme le propose le projet gouvernemental.

Pas plus que la législation actuelle,la nouvelle législation ne définira la notion de maladie professionnelle. Il ne semble pas d'ailleurs qu'une définition juridique parfaitement cohérente puisse être donnée. A défaut de l'élément formel de la liste, il incombera donc à l'intéressé de fournir la preuve de l'existence d'une affection contractée par le fait de l'exécution du contrat de travail. Rien n'est changé cependant au contenu matériel de la notion.

Les commentaires donnés dans l'exposé des motifs suscitent des doutes sur la nature du rapport de causalité qui doit être démontré exister entre l'affection et l'exposition. On pourrait, en effet, en inférer que ce rapport de causalité doit être "exclusif". Ce caractère exclusif ne se dégage toutefois pas du texte même du projet. Or, on sait que, dans bien des cas, il sera impossible de fournir la preuve d'un rapport de

causalité de cette nature. Il n'en appartient pas moins au législateur de dire clairement quelle sera la norme légale. Selon l'option prise, il y aura lieu d'adapter soit le texte du projet soit celui de l'exposé des motifs.

L'examen du nouvel article 32 des lois coordonnées a révélé l'existence, à l'article 32 actuel de ces lois, d'une discordance entre les versions française et néerlandaise. La version néerlandaise de l'alinéa 2 de l'article 32 porte : "Ieder werk, dat gedurende de perioden bedoeld in het eerste lid verricht is in de bedrijfstakken, beroepen of categorieën van ondernemingen die de Koning op advies van de Technische Raad opsomt "per beroepsziekte", wordt vermoed de getroffene aan dat risico te hebben blootgesteld, tenzij het tegendeel bewezen wordt". Les mots "per beroepsziekte" n'ont pas d'équivalent dans la version française. Ils en avaient un, pourtant, dans le texte originaire de l'article 29 de la loi du 24 décembre 1963, auquel le texte de l'article 32 des lois coordonnées est emprunté.

Compte tenu de l'observation précédente, et sous réserve de ce qui a été dit ci-avant au sujet de la contradiction relevée entre l'exposé des motifs et le texte du projet, il est proposé de rédiger les articles 1er et 2 comme suit :

"Article 1er.-

L'article 30, alinéa 1er, des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles et à la prévention de celles-ci, coordonnées le 3 juin 1970, est complété par la disposition suivante :

"Des maladies professionnelles ne figurant pas à la liste donnent également lieu à réparation au sens des présentes lois".

.../...

Article 2.-

L'article 32, alinéa 2, des mêmes lois est remplacé par les dispositions suivantes :

"Dans le cas d'une maladie professionnelle ne figurant pas à la liste, la réparation n'est due que pour autant qu'il soit en outre établi que la maladie a été causée par l'exposition au risque professionnel de cette maladie pendant l'une des périodes visées à l'alinéa 1er.

Dans le cas d'une maladie professionnelle figurant à la liste des maladies professionnelles, est présumé, jusqu'à preuve du contraire, avoir exposé la victime au risque, tout travail effectué pendant les périodes visées ci-dessus dans les industries, professions ou catégories d'entreprises que, sur avis du Conseil technique, le Roi énumère par maladie professionnelle".

+

Il appartiendra au Gouvernement de déterminer si, et dans quelle mesure, la modification envisagée des articles 30 et 32 des lois coordonnées requiert une adaptation des articles 36, 61 et 62 des mêmes lois. Il y aura lieu aussi d'examiner s'il n'est pas opportun de prévoir un régime transitoire.

Article 3.

Aux termes de l'article 3 du projet, l'article 43 des lois coordonnées est abrogé.

.../...

Selon l'exposé des motifs,cette abrogation est nécessaire pour unifier les dispositions légales en matière de cession et de saisie. D'après le fonctionnaire délégué, elle s'inscrit dans la ligne d'un arrêt de la Cour de cassation du 2 février 1979 qui a admis qu'un juge peut légalement décider que les prestations de la législation sur les maladies professionnelles ne sont cessibles ou saisissables que dans les limites et en conformité des articles 1409 et 1410 du Code judiciaire.

L'alinéa 3 de l'article 43 des lois coordonnées contient cependant une disposition qui est étrangère au point de droit tranché par la Cour de cassation. Il appartiendra au Gouvernement de vérifier s'il y a nécessité effective de supprimer également cette disposition.

Article 4.

L'article 4 du projet complète l'article 45, § 1er, des lois coordonnées. Pour conserver au texte de la loi une bonne lisibilité, il est proposé de rédiger l'article 4 comme suit :

"Article 4.-

L'article 45, § 1er, des mêmes lois, modifié par la loi du 16 juillet 1974, est remplacé par la disposition suivante :

"§ 1er. Aux conditions et taux déterminés par le Roi, le Fonds des maladies professionnelles peut octroyer aux victimes ou à leurs ayants droit des allocations et leur accorder une assistance sociale".

.../...

Article 6.

Par la modification prévue à l'article 6 du projet, le Gouvernement entend préciser qu'en cas d'incapacité temporaire de travail pour cause de maladie professionnelle, il suffira d'une seule demande de réparation même quand la période d'incapacité de travail a été interrompue par une ou plusieurs périodes de reprise du travail.

Le texte suivant traduirait mieux cette intention :

"Article 6.-

L'article 52, alinéa 3, des mêmes lois est remplacé par la disposition suivante :

"Sur avis du Conseil technique, le Roi peut fixer, pour chaque maladie, le délai d'introduction de la demande. En cas d'incapacité temporaire de travail la demande doit toutefois être introduite au cours de la période d'incapacité temporaire de travail, interrompue ou non par une ou plusieurs périodes de reprise du travail".

Article 7.

En raison de la disposition qui attache la garantie de l'Etat aux emprunts que le Fonds est autorisé à contracter avec l'accord du Ministre des Finances, il importe d'associer ce Ministre à la présentation du projet de loi.

---

De kamer was samengesteld uit

| | | | |
|---|---|---|---|
| de Heren : | A. DEPONDT, | staatsraad, | voorzitter, |
| Messieurs : | | conseiller d'Etat, | président, |
| | H. COREMANS, | staatsraden, | |
| | A. VANDER STICHELE, | conseillers d'Etat, | |
| | G. VAN HECKE, | bijzitters van de afdeling wetgeving, | |
| | G. SCHRANS, | assesseurs de la section de législation, | |
| | G. PUTTEMAN, | griffier. greffier. | |

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. A. VANDER STICHELE.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. DE COENE, auditeur.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. A. VANDER STICHELE.

Le rapport a été présenté par M. J. DE COENE, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

G. PUTTEMAN.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. DEPONDT.